

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

کتر سگری ساحلی (مانند و مفاهیم)

نویسندگان:

دکتر حسن حکمت‌نیا
عضو هیئت علمی دانشگاه امام نور

دکتر میرنجف موسوی
عضو هیئت علمی دانشگاه ارومیه

مهدی عبدالله‌زاده
دانشجوی دکتری برنامه ریزی شهری

سرشناسه	: موسوی، میرنجف، ۱۳۵۵ -
عنوان و نام پدیدآور	: گردشگری ساحلی (ماهیت و مفاهیم) / نویسندگان میرنجف موسوی، حسن حکمت‌نیا، مهدی عبدالله زاده: ویراستار علمی رسول ملکی نظام‌آباد.
مشخصات نشر	: تهران: آراد کتاب، ۱۳۹۴.
مشخصات ظاهری	: ۲۸۲ ص، مصور، جدول.
شابک	: 978-600-186-206-9
موضوع	: گردشگری زیست محیطی
موضوع	: مناطق ساحلی
موضوع	: بوم شناسی ساحلی
شناسه افزوده	: حکمت‌نیا، حسن، ۱۳۴۵ -
شناسه افزوده	: عبدالله زاده، مهدی، ۱۳۶۵
شناسه افزوده	: ملکی نظام‌آباد، رسول، ویراستار.
رده‌بندی کنگر	: ۱۳۹۴ م ۸ گ ۵ / ۱۵۶ G
رده‌بندی دی‌سی	: ۳۳۸ / ۴۷۹۱
شماره کدبشنای ملی	: ۳۹۲۲۱۳۳

گردشگری ساحلی (ماهیت و مفاهیم)

تالیف	: دکتر میرنجف موسوی، دکتر حسن حکمت‌نیا، مهدی عبدالله زاده
ویراستار علمی	: دکتر رسول ملکی نظام‌آباد
ویراستار ادبی	: یاسر رحمتی
ناشر	: آراد کتاب
تیراژ	: ۱۰۰۰ جلد
نوبت چاپ	: اول - ۱۳۹۴
لیتوگرافی	: مهرشاد
چاپ	: عطا
صحافی	: امید
بهاء	: ۱۸۵۰۰۰ ریال
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۱۸۶-۲۰۶-۹

حق چاپ برای ناشر محفوظ است. کلیه حقوق و حق چاپ متن، طرح روی جلد و عنوان کتاب یا تکرش به قانون حمایت مؤلفان، مصنفان و هنرمندان مصوب ۱۳۳۸ برای انتشارات آراد کتاب محفوظ است و متخلفین تحت پیگرد قانونی قرار می‌گیرند.

مرکز پخش و فروش: آراد کتاب تلفن: ۶۶۴۸۲۲۲۶ - ۶۶۹۷۵۲۸۵ - ۰۹۱۲۳۰۶۲۴۵۸

www.aradbook.com

خرید آنلاین از:

۱۱	فصل اول: کلیات.....
۱۱	۱.۱ ساحل.....
۱۳	۲.۱ تعدد تعاریف از ناحیه ساحلی.....
۱۶	۳.۱ ارزش و اهمیت سواحل.....
۱۷	۴.۱ گردشگر چیست؟.....
۱۸	۵.۱ گردشگری چیست؟.....
۲۰	۶.۱ اوقات فراغت و گردشگری.....
۲۲	۷.۱ ویژگی‌های گردشگری.....
۲۳	۸.۱ شکل‌های توسعه گردشگری.....
۲۵	۹.۱ گردشگری ساحلی.....
۲۸	۱۰.۱ دیدگاه‌های مطرح در تکامل توسعه گردشگری.....
۳۰	۱۱.۱ توسعه گردشگری ساحلی.....
۳۴	۱۲.۱ اثرات بالقوه گردشگری ساحلی.....
۳۸	۱۳.۱ سمپوزیوم (همایش) بین‌المللی ۱۹۹۹ میلادی در مورد گردشگری ساحلی.....
۳۹	۱۴.۱ گردشگری ساحلی در ایران.....
۴۰	۱۵.۱ چالش‌های پیش رو.....
۴۳	فصل دوم: اکولوژی و چشم‌انداز ساحلی.....
۴۳	۱.۲ تعاریفی از اکولوژی.....
۴۶	۲.۲ قواعد کلی اکولوژی.....
۴۶	۳.۲ پیوند اکولوژی ساحلی و گردشگری.....
۴۷	۴.۲ چشم‌انداز (تعاریف و مفاهیم).....
۴۹	۵.۲ طبقه‌بندی چشم‌انداز ساحلی و توسعه یک چهارچوب فضایی.....
۴۹	۱.۵.۲ نوع‌شناسی چشم‌انداز (Landscape typology).....
۵۱	۲.۵.۲ نوع‌شناسی ساحل.....
۵۲	۳.۵.۲ اکولوژی چشم‌انداز.....
۵۳	۴.۵.۲ موقعیت چشم‌انداز در جغرافیای گردشگری.....
۵۶	۵.۵.۲ نقش معماری چشم‌انداز در گردشگری پایدار ساحلی.....
۵۷	۶.۵.۲ تغییر و دگرگونی چشم‌انداز تپه‌های ساحلی.....
۵۸	۷.۵.۲ تأثیرات گردشگری بر چشم‌انداز ساحلی.....
۶۱	فصل سوم: گردشگری و اکوسیستم‌های ساحلی.....
۶۱	۱.۳ اکوسیستم‌های ساحلی.....

۶۶	۲.۳ مسائل و مشکلات اکوسیستم‌های ساحلی
۶۸	۳.۳ تأثیرات حاصل از فشار فعالیت‌های انسان بر اکوسیستم‌های ساحلی
۷۰	۴.۳ ابعاد زیست محیطی فعالیت‌های تفریحی و گردشگری در اکوسیستم‌های ساحلی
۷۴	۵.۳ اثرات تنوع زیستی مرتبط با مکان‌یابی و طراحی هتل‌ها و تفرجگاه‌ها، در اکوسیستم‌های ساحلی
۷۶	۶.۳ اقلیم، آب و هوا و گردشگری ساحلی
۷۹	۷.۳ هوا و اقلیم، به‌عنوان فاکتوری در تقاضای تفریح و گردش در سواحل
۸۰	۸.۳ بلایای طبیعی و گردشگری ساحلی
۸۳	۹.۳ تأثیر تغییر اقلیم بر گردشگری ساحلی
۸۵	۱۰.۳ اثرات متقابل بین تغییرات آب و هوایی، رفتار بازدیدکنندگان و تنوع زیستی سواحل
۸۷	۱۱.۳ شیوه‌های مناسب برای مقابله با تغییرات آب و هوایی در گردشگری ساحلی
۹۱	فصل چهارم: ماهیم گردشگری ساحلی
۹۱	۱.۴ گردشگری، تفریح ساحلی و دریایی
۹۹	۳.۴ ماهیت گردشگری ساحلی
۱۰۱	۴.۴ مسافرت‌های تفریحی و گردشگری به سواحل
۱۰۳	۵.۴ سیستم‌های گردشگری ساحلی
۱۰۶	۶.۴ ویژگی‌های کلیدی گردشگری ساحلی
۱۰۸	۷.۴ تمرکز شهری و گردشگری ساحلی
۱۱۰	۸.۴ مسائل و مشکلات مربوط به تفریح و گردشگری ساحلی
۱۲۱	۱۰.۴ الزامات ضروری برای رسیدن به تفریح، توسعه پایدار گردشگری در سواحل
۱۲۳	۱۱.۴ راه‌حل‌های اجتماعی برای گردشگری ساحلی
۱۲۵	۱۲.۴ مدل‌هایی از تفریح و گردشگری ساحلی
۱۲۹	فصل پنجم: مدرنیته، پست مدرنیته، جهانی شدن و گردشگری ساحلی
۱۲۹	۱.۵ مدرنیته
۱۳۲	۲.۵ جایگاه گردشگری ساحلی در مدرنیته
۱۳۶	۳.۵ نگاه پست مدرن
۱۴۰	۴.۵ تفرجگاه‌های ساحلی پست مدرن در استرالیا
۱۴۳	۵.۵ مفاهیمی از جهانی شدن
۱۴۶	۶.۵ گردشگری، جهانی‌سازی و اعتبار
۱۴۸	۷.۵ تفرجگاه‌های ساحلی، به‌عنوان محصولات جهانی
۱۵۷	فصل ششم: محصولات و منابع گردشگری ساحلی
۱۵۷	۱.۶ ساحل به‌عنوان منبع تفریح و گردشگری
۱۵۹	۲.۶ اجزای گردشگری ساحلی
۱۶۳	۳.۶ مقاصد گردشگری ساحلی
۱۶۵	۴.۶ تفرجگاه‌های ساحلی (مارینا)
۱۶۶	۵.۶ منابع گردشگری ساحلی
۱۶۷	۶.۶ تسهیلات و امکانات گردشگری ساحلی و اثرات زیست محیطی آن
۱۷۱	۷.۶ انگیزه و تقاضا در گردشگری
۱۷۴	۸.۶ الگوهای رفتاری و انگیزش‌های مربوط به گردشگران ساحلی
۱۷۸	۹.۶ نقش جذابیت محیطی برای تقاضای گردشگری در سواحل
۱۸۰	۱۰.۶ تجهیزات یک گردش ساحلی موفق

مقدمه

از مهم‌ترین تحولات اجتماعی صورت پذیرفته در جوامع معاصر، توجه به اوقات فراغت به‌عنوان یکی از نیازهای اساسی در زندگی تحت سیطره فناوری است. زیرا، در قرن ۲۱، پیشرفت‌های فناوری موجب می‌شود تا وقت انسان بیش از پیش آزاد گردد و زمان بیشتری را صرف اوقات فراغت خود نماید. در راستای چنین بحالی، گردشگری نیز به‌عنوان یکی از شیوه‌های گذران اوقات فراغت مطرح بوده و تأثیر قابل توجهی بر محیط زیست انسانی، اقتصاد و معیشت جوامع بر جای می‌نهد. در ادبیات گردشگری، تلاش گردشگران برای اصالت، بآ مورد تأکید قرار گرفته است؛ این بدان معنی است که گردشگران امروزی در جستجوی صحت، صاف و چشم‌اندازهای بدیع و دست نخورده و فرهنگ‌های محلی با یک ویژگی منطقه‌ای یا محلی متدایز هستند. در این میان، نقش سواحل به‌عنوان یکی از مهم‌ترین مقاصد گردشگری، اهمیتی روزافزون یافته است. "ب" از زمان‌های گذشته، سواحل دارای ارزش و اهمیت خاصی بوده و محل رشد و شکوفایی تمدن‌ها، مقصد سفرهای بحری بوده است و امروزه نیز نقش و اهمیت سواحل دریا و موقعیت استراتژیک آن‌ها از مسائل اجتماعی، اقتصادی، سیاحتی و ... بسیار آشکار است؛ بطوریکه، امروزه بیش از نیمی از جمعیت جهان در مناطق ساحلی زندگی می‌کنند (در ۶۰ کیلومتر از دریا) و این رقم در حال افزایش است و سواحل دریا به‌عنوان یکی از مهم‌ترین مراکز اقتصادی، صنعتی در حال رشد و شکوفایی هر کشور مطرح است. همچنین، در میان بخش‌های مختلف سیاره زمین، مناطق ساحلی جذاب‌ترین و پربیننده‌ترین مناطق تفریحی گردشگران می‌باشد؛ به‌طوریکه، گذراندن اوقات فراغت در کنار برقراری تعاملات اجتماعی و همچنین تجربه انگیزی و ارتباط با جنبه‌های گوناگون آب و ...، عرصه طبیعی سواحل را به یک مکان دلپذیر و محبوب گردشگران تبدیل کرده است؛ بطوریکه، آفتاب، سواحل زیبا و آب‌های اقیانوس‌ها برای خیلی از گردشگران تبدیل به نیازهای استاندارد برای گذراندن تعطیلات گردیده است. در شرایط عمومی نیز، علاقه انسان به آب، بخش عظیمی از گردشگری جهان در دو سطح داخلی و بین‌المللی را تشکیل می‌دهد. زیرا، اکثر مردم دوست دارند مدت زمان طولانی از اوقات فراغت‌شان را در امتداد نواحی ساحلی، که می‌تواند دریا و دریاچه باشد، بگذرانند. بنابراین، گردشگری ساحلی مستلزم مسافرت از یک محل و اقامت و تمرکز بر محیط‌های دریایی و آبی می‌باشد و طیف کاملی از گردشگری، فراغت و فعالیت‌های تفریحی را که در نواحی ساحلی و آب‌های نزدیک سواحل روی می‌دهد را در بر می‌گیرد. این نوع از گردشگری، در روم

اروپای کلاسیک ریشه دارد؛ چشمه‌های آب گرم، نوعی آب شور برای آب درمانی، توسط رومی‌های اولیه به کار گرفته شدند و برخی از شهرنشینی‌های ساحلی در ایتالیای مدرن نیز، نشانه‌ای از این دوره است.

امروزه، گردشگری ساحلی با رشد شتابنده خود به فعالیتی چندمنظوره مبدل گشته است و به عنوان مسئول اثرات مثبت و منفی بر محیط زیست طبیعی و اجتماعی شناخته می‌شود. به طوریکه، توسعه گردشگری و تفریحات مربوطه از عوامل مؤثر در شکل‌دهی الگوی توسعه نواحی ساحلی بوده و تأمین‌کننده مزایای مستقیم و غیرمستقیم اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و محیطی بسیاری برای جامعه میزبان است. تأثیرات گردشگری ساحلی بر محیط اجتماعی شامل مسائل اجتماعی، فرهنگی، سیاسی و اقتصادی می‌اشد. از جنبه مثبت، گردشگری ساحلی می‌تواند باعث افزایش غرور جامعه، بهبود کیفیت زندگی و فرصت‌های شغلی جدید گردد؛ اثرات بر محیط زیست طبیعی سواحل نیز اغلب بیولوژیکی، فیزیکی و زیست محیطی هستند. حمایت و حفاظت افزایش یافته از بسیاری از مناطق و گونه‌ها نتیجه مثبت گردشگری ساحلی است. علیرغم اثرات مثبت مطرح شده، توسعه گردشگری ساحلی موجب پدید آمدن نگرانی‌ها و بیم‌ها، از تهدید و تخریب هویت، محیط و میراث طبیعی، تاریخی و فرهنگی ساکنان محلی سواحل گشته است. از جنبه منفی، گردشگری ساحلی می‌تواند به مشکلات ازدحام بیش از حد، جابجایی اجتماعی و جرم‌زدایی منجر شود. همچنین، مشکلات فرسایش، آلودگی و از دست دادن تنوع گونه به مراتب بیش از حد رخ می‌دهد؛ بنا بر این، جای تعجب نیست که بسیاری از مسائل مربوط به گردشگری ساحلی به طور همزمان به زیست اجتماعی و طبیعی را تحت تأثیر قرار می‌دهند.

کتاب حاضر سعی بر آن دارد که ضمن بررسی و مطالعه، بویژه گردشگری ساحلی از دیدگاه‌های مختلف و بررسی پتانسیل‌ها و جاذبه‌های گردشگری ساحلی، به ارائه اصول و مبانی آن بپردازد و از این رو می‌تواند راهنمای مناسبی برای دانشجویان کارشناسی، کارشناسی ارشد، پژوهشگران و محققان باشد که از هشت فصل تشکیل شده است:

در فصل اول، تعاریفی از گردشگری، سواحل، ویژگی‌های گردشگری، گردشگری ساحلی، دیدگاه‌های مطرح در توسعه گردشگری، اثرات بالقوه گردشگری ساحلی، گردشگری ساحلی ایران و چالش‌های پیش رو مورد بررسی قرار خواهد گرفت. در فصل دوم، به بررسی اکولوژی ساحلی و پیوند اکولوژی سواحل با گردشگری، همچنین، نوع‌شناسی سواحل و چشم‌انداز و تأثیرات گردشگری بر چشم‌اندازهای ساحلی و تخریب چشم‌انداز ماسه‌های ساحلی توسط فعالیت‌های گردشگری پرداخته خواهد شد. در فصل سوم، گردشگری و اکوسیستم‌های ساحلی و تأثیرات متقابل آن‌ها مورد بررسی قرار می‌گیرد. در فصل چهارم به بررسی مفاهیم گردشگری ساحلی پرداخته می‌شود. شامل ماهیت گردشگری ساحلی، سیستم‌های گردشگری بنحلی، ویژگی‌های گردشگری ساحلی، مسائل و مشکلات آن، راه‌حل‌های اجتماعی برای گردشگری ساحلی پایدار و مدل‌هایی از تفریح و گردشگری ساحلی. در

فصل پنجم، جایگاه گردشگر ساحلی در مدرنیته، نگاه پست مدرن به گردشگری و تفرجگاه‌های ساحلی پست مدرن و جایگاه گردشگری در عصر جهانی شدن بررسی خواهد شد. در فصل ششم به بررسی محصولات و منابع گردشگری ساحلی، شامل اجزای گردشگری ساحلی، مقاصد گردشگری ساحلی، تفرجگاه‌های ساحلی، منابع گردشگری ساحلی، تسهیلات و امکانات گردشگری در سواحل و اثرات زیست محیطی آن‌ها، الگوهای رفتاری و انگیزش‌های گردشگران ساحلی، جذابیت‌های محیطی سواحل و ... خواهیم پرداخت. در فصل هفتم اکوتوریسم در سواحل مورد بررسی قرار خواهد گرفت. در این فصل، انواع منابع اکوتوریستی سواحل، اکومقاصد ساحلی، رابطه اکوتوریسم و توسعه پایدار ساحلی، اکوتوریسم پایدار سواحل و توسعه محصولات اکوتوریسم ساحلی مورد مطالعه قرار می‌گیرد. در فصل هشتم ژئوتوریسم در محیط ساحلی مطالعه خواهد شد. در این فصل مفاهیمی چون ژئوتوریسم، منشور ژئوتوریسم، سواحل ژئوتوریستی، لندفرم‌های ساحلی، جنبه‌های زیبایی شناختی ژئوتوریسم ساحلی، ژئوپارک، شناسایی ژئوپارک و ژئوپارک قشم به‌عنوان نمونه‌ای برای توسعه ژئوتوریسم ساحلی در ایران مطالعه خواهد شد.

مؤلفان ادعا ندارند که مجموعه حاضر بی‌عیب و خالی از کاستی‌ها است. لذا از اساتید محترم تقاضا می‌شود، با انتقادات و پیشنهادات - سازنده، نویسندگان را در رفع کاستی‌ها و هر چه بهتر شدن مجموعه حاضر در چاپ‌های بعدی یاری فرمایند.